

Politieke partijen over de jacht.

Nu de discussies en emoties over de jacht binnen vogel- en natuurbeschermingskringen zo hoog opgelopen, en de jacht op waterwild ondanks het gezamenlijk verzoek van negen natuurbeschermingsorganisaties aan de K.N.J.V. inmiddels al weer "doodgewoon" geopend is, lijkt het nuttig eens na te gaan hoe er binnen de politieke partijen - die bepalen tenslotte de wetgeving - over de jacht gedacht wordt. Dit is ondermeer na te gaan aan de hand van de recente behandeling van de wijziging van de jachtwet in de Tweede Kamer d.d. 17 en 22 febr. j.l.

Met de behandeling van dit wetsontwerp zijn vanzelfsprekend tal van technische, financiële, organisatorische en juridische zaken aan de orde. Ik beperk me echter zo veel mogelijk tot de principiële kant van de zaak en neem, waar mogelijk, in het bijzonder voor vogelliefhebbers interessante punten mee. De behandeling van het wetsontwerp wordt dan slechts van één kant bekeken naar ik dacht dat dit voor ons de meest sprekende kant was. Daarnaast wil ik ook benadrukken dat het geenszins de bedoeling van deze samenvatting is om politieke oordelen uit te spreken; daarvoor is dit onderwerp uiteraard veel te fragmentarisch. Het is niet meer dan een signalering van enkele gedachten binnen de politieke partijen die over deze zaak het woord gevoerd hebben. Voor degenen die zich in een en ander uitgebreid willen verdiepen: het gaat om wetsontwerp no. 13.188 (wijziging van de jachtwet) en de Handelingen van de Tweede Kamer no. 18 (52 - 54ste vergadering) en no. 19 (55 - 57ste vergadering). Deze stukken kunnen telefonisch besteld worden op no. 070 - 834508 (Staatsuitgeverij). Over de besluitvorming zijn de volgende persberichten uitgegeven: no. 68 van 23 febr. '77 en no. 77 van 2 maart '77 van het Ministerie van Landbouw, tel. te bestellen op no. 070 - 793911.

Woordvoerders waren: Waalkens (VVD), Tuynman (VVD), Coppes (PPR), Beckmans (D66), mevr. de Boois (PvdA), van Rossum (SGP), de Bekker (KVP namens CDA), en de Koning (BP). Eerste verantwoordelijke minister is van der Stee (KVP) die zich inzake faunabeheer laat adviseren door de Jachtraad waarin vertegenwoordigd zijn: landbouworganisaties, natuurbeschermingsorganisaties (waaronder "Vogelbescherming"), K.N.J.V. en ambtenaren van C.R.M. en landbouw. Tenslotte lijkt het mij nuttig nog op te merken dat aan de eigenlijke behandeling al een lange voorbereiding vooraf gegaan is. Op het z.g. voorontwerp reageert de Kamer met een voorlopig verslag en representatieve orga-

nisaties, waaronder "Vogelbescherming", zijn in de gelegenheid hun mening te geven. (Zoals u weet is Vogelbescherming er niet in geslaagd met een eenduidig commentaar te reageren). Daarna volgt het definitieve wetsontwerp ter behandeling door de Tweede Kamer.

De behandeling verliep als volgt.

Waalkens (VVD):

Het wordt inderdaad tijd om de jachtwet meer aan te laten sluiten bij de hier en daar gewijzigde opvattingen t.a.v. natuurbeheer. Volgens de modernere opvatting dient de jacht nog meer geïntegreerd te worden in het gehele complex van natuurbescherming en bodenkultuur.

Overigens is de jacht evenals het vissen, zolang de geschiedenis van de mensheid bekend is, een wezenlijk onderdeel van uiteenlopende culturen. Dat is vandaag nog zo. Ook wil ik vaststellen "dat de stand van het onder de jachtwet vallende wild, hoewel de beeldvorming daarontrent veelal negatief is, over het algemeen goed" genoemd kan worden. Ik meen dat dit mede te danken is aan het feit dat de jachtwet ondermeer de jager verantwoordelijk stelt voor het wildbeheer op zijn jachtterrein. Omdat de taak van de jager ondermeer neerkomt op het "verantwoord oogsten van een deel der populaties" van de verschillende wildsoorten, dienen er normen te zijn waarbinnen het jachtbedrijf zich moet afspelen. De jacht kent zulke normen, aangeduid met het woord "weidelijk". Het is te waarderen dat de K.N.J.V. bezig is de "weidelijkheid" zodanig te verwoorden dat er een "erekode" voor de jagers uit zal ontstaan dat door het overgrote deel van de huidige jagers algemeen aanvaard wordt, hetzij door opleiding van ouderen, danwel via "korekties" van kollega's. Deze normen hebben binnen de kring van jagers altijd een sterk zelf-regulerende werking gehad en zullen die, naar mijn overtuiging, ook behouden. Zo worden bijv. bij het voortschrijden der techniek aantrekkelijk lijkende middelen als walkie-talkie, veldtelefoon, zelfdoelzoekende en neertrapsnunitie bij het opsporen en bemachtigen van wild nimmer toegepast. De weidelijkheid dient naar mijn mening in de vorm van enkele algemene normen ook wettelijk geregeld te worden met bijv. als sanktie bij gekonstateerde overtreding dat een volgende jachttakte geweigerd zal worden of de geldende moten ingetrokken. We moeten toe naar een verantwoord en vooral evenwichtig faunabeheer. Wat zien we echter? (Lagere) overheden en instellingen wensen menigmaal hun jachtrecht niet meer te verhuren of leggen bij verhuur beperkende bepalingen op. Als een partikulier of instelling op zijn terrein de jacht niet meer toestaat is er een goede kans op

schade bij de bureu. Ik ben verontrust over de sterke toename van de schade aan de landbouw gedurende met name de laatste twee jaar, die mede een gevolg is van beperkingen van de jacht. Ik denk met name aan de "zeer grote schade" die de ganzen aanbrengen.

Voor ganzen- en goudplevierenvangst met trek- of slagnetten t.b.v. ringonderzoek moet een adequaat vergunningenbeleid gevoerd worden. Het huidige aantal vangers, voldoende over het land verspreid, dient gehandhaafd te blijven.

We juichen de invoering van het verplichte jachtexamen van harte toe.

Thynman (VVD):

In dit wetsontwerp gaat het niet alleen om het jachtbedrijf als zodanig maar ook om de relatie die er is tussen de jacht en de in het wild levende dieren en de vrije natuur. Geschreven regels m.b.t. de jacht zijn al van oude datum. De "Ordonnantie van de Hoge Vierschare van Zuid-Holland" d.d. 1617 is een voorbeeld. Toen reeds gesloten jachttijden, waaronder voor Kraanvogels en Trapganzen - waar zijn ze gebleven? -, vervoersverboden van vogels en eieren, regels over jacht met honden, verbod van jacht op jonge vogels, etc. Ook toen was er al een vorm van faunabeheer. De jachtwetgeving is sindsdien steeds verbeterd en de belangen van het dier zijn steeds meer centraal komen te staan. Ook in dit wetsontwerp vindt deze ontwikkeling zijn vervolg. Er zijn mensen, zij hebben ons daarover benaderd, die de jacht het liefst zouden zien verdwijnen. Alhoewel ik hun mening respecteer, ben ik het daar niet mee eens. Ik doe daarmee een keuze. Deze keuze wordt door de volgende overwegingen bepaald. De eerste is dat een goed faunabeheer niet zonder bejaging denkbaar is. Dat sluit een discussie over de te bejagen wildsoorten niet uit. Mijn tweede overweging is dat de jacht met het daaraan verbonden toezicht en jachtbeheer een belangrijke bijdrage levert tot de bescherming van broed-, rust- en voedselgebieden en voor de flora. Ook van de vele niet tot het jachtwild behorende dieren. Het jachtbeheer, ook van partikuliere jagers of beter gezegd vooral van partikuliere jagers gaat in het bijzonder de stroperij tegen. In een goed gereguleerde jacht is in mijn opvattingen voor de weldelike partikuliere jager een plaats. Ik weet dat het stellen van regels alleen voor een goed faunabeheer niet voldoende is. Het is daarom goed dat dit wetsontwerp veel hogere eisen wil stellen aan kennis en vaardigheden van de jagers.

Coppes (PPR):

Met de doelstellingen die de heer Tuynman noemt kan menigeen zich verenigen. Maar hoe denkt hij over het jagen uit plezier en jagen als sport? Wat vindt hij van jagen, om het naar heel gewoon te zeggen, voor de lol?

Tuynman:

Daar valt niet over te discussieren. Je bent er voor of je bent er tegen. In "Wilde ganzen in Nederland" staat het goed beschreven. Je kunt deze zaak niet trekken in de sfeer van gevoeligheden. De jacht bestaat en ieder moet voor zich naar uitmaken hoe hij dat wil bezien. Mijn uitgangspunt is dat er onder de jagers uitstekende natuurliefhebbers en beheerders verkeren.

Coppes:

Maar dat is toch juist het probleem? Volgens mij moet u zich politiek uitspreken over het jagen voor plezier of voor de sport.

Tuynman:

Ik vind jagen een zaak die toelaatbaar is. Het valt niet te bediscussieren of je jagen met of zonder passie beleeft. Het is net als net godsdienst: je gelooft of je gelooft niet.

Coppes:

Dat vind ik een treffende vergelijking!

Tuynman:

Kenmerkend voor de nieuwe richting is de afschaffing van het begrip "schadelijk wild" en de duidelijke verandering n.b.t. de opvatting over de schoontijd van het art.8-wild (het "schadelijk wild"). De mogelijkheid om de jacht op daarvoor in aanmerking komende diersoorten al dan niet tijdelijk te sluiten verzekert een evenwichtig faunabeheer.

Van de jachtvogels nemen de ganzen een afzonderlijke plaats in. In ons land overwintert, althans van sommige soorten, een belangrijk gedeelte van de wereldpopulatie van ganzen. Dit brengt een grote verantwoordelijkheid met zich mee. Toch ben ik niet zonder zorgen. Het aantal overwinterende ganzen in ons land is thans aanzienlijk hoger dan 10 à 15 jaar geleden. Het gaat om een spektakulaire toename. Ik maak me zorgen over de van landbouwzijde toenemende klachten over plaatselijk te grote begrazingsdruk. De ganzen houden zich niet alleen in de beschermde ganzenreservaten op, maar zwermen uit over de omgeving. Juist de laatste jaren gaat de schade een grotere omvang vertonen. Wanneer dan nog erg lang op de schadeuitkering gewacht moet worden, bestaat er een gerede kans dat men de ganzen niet meer als wintergasten maar als winterlasten gaat zien. Ook de klach-

ten over schade van meerkoeten en wilde eenden - niet name van net stads-eenden bastaarderende wilde eenden - nemen toe. Mijn vraag is danook: in hoeverre kunnen door een aangepast faunabeheer te grote concentraties van genoemde vogels worden tegengegaan? Een goed faunabeheer moet ook voor de betrokken boeren herkenbaar zijn.

Als non-selektieve bestrijdingsmiddelen acht ik gifereien weinig gelukkig tenzij er sprake zou zijn van een restriktief beleid. Dat is echter thans nog geenszins het geval.

Beekmans (D66):

Helaas is het zo dat een wijziging van de huidige jachtwet niet de mogelijkheid biedt om tot een essentieel andere opzet van de jachtwet te komen. Wij willen naar een vervanging van de huidige wetten door één wet "faunabeheer".

De totale jachtdruk in Nederland dient aan een maximum gebonden te worden. Daarvoor dient het aantal jachtaktes dat op een "gastverklaring" voor een bepaald jachtveld verkregen kan worden, beperkt te worden. Dit is eenvoudig te regelen.

Het gebruik van gifereien dient te worden verboden.

Ter verzekering van voldoende "nazoek" is een jachthond onmisbaar.

Patrijs en Houtsnip worden steeds zeldzamer, niet zo zeer door de jacht als door het verdwijnen van een voor hen geschikt biotoop. Daaron zou de jacht op deze dieren in België en West-Falen verboden zijn. Moeten we ook hierin niet Europees denken?

Mevr. de Boois (PvdA):

De omstandigheden zijn gewijzigd zowel voor het wild als voor de jagers. De aantallen van sommige diersoorten zijn drastisch verminderd en de aantallen jagers zijn vergroot. Maar een relatie tussen deze twee is er nauwelijks of niet, in Nederland althans. Doordat nationaal en internationaal de biotopen voor diersoorten verkleind of minder geschikt geworden zijn, is een groot deel van de achteruitgang te verklaren. De allergrootste zorg is daar wat aan te doen: het proces stoppen en terugdraaien, als we er tenminste prijs op stellen deze wereld te bewonen met een maximaal aantal diersoorten in optimale omstandigheden. We moeten daar nationaal en internationaal ons best voor doen. Soms zal het nodig zijn de jacht op enkele soorten te beperken ter compensatie van negatieve effecten op de populaties. Daarvan en van andere maatregelen kan internationaal een voorbeeldwerking uit gaan. Alhoewel, er is voor natuur- en milieubescherming nog meer nodig

dan braafheid.

De opvattingen rond de jacht zijn gewijzigd. In de publieke opinie is een verschuiving van kennis en waardering van de dierenwereld in de zin van "je mag er naar kijken naar aankomen niet", ook voor de jacht. In het defensief gedrongen hebben de jagers een poos lang geprobeerd hun onmisbare rol aan te tonen voor natuurbeheer. Dat dit grotendeels nonsens was, geven ze nu ook toe. Alhoewel daaraan toegevoegd moet worden dat de zorg die veel jagers aan hun jachtveld besteden er toe leidt dat de kijkende rekreant neegeniet van een behoorlijke wildstand. "De jacht is niet puur slecht".

Jacht is voor de jagers een vorm van openluchtrecreatie; niet meer en ook niet minder.

De discussie over de toelaatbaarheid van jacht bevat verschillende elementen. Belangrijk daarbij is dat doden voor plezier niet wordt geaccepteerd door een groot deel van het publiek. Men is daarbij over het algemeen wel selectief ten aanzien van de diersoort, want hengelen wordt veel minder aangevallen. Vermoedelijk geeft daarbij de "aanbaarheidsfactor" een rol.

Voorlopig vinden wij dat het al dan niet aanvaard zijn van doden - zonder duidelijke relatie tot de voedselvoorziening - vooral een zaak is van persoonlijke afweging. De overheid heeft echter wel de taak om namens de samenleving te waken voor wreedheid bij het doden van dieren. Daarom stellen we bijv. regels voor het slachten van landbouwhuisdieren. Voor de regels bij de jacht volstaan we praktisch geheel met de interne regels van de jachtwereld, waarvan het de vraag nog is of die tegenwoordig nog wel voldoende zijn. Er zijn goede en slechte jagers en de goede jagers betreuren het ten zeerste dat er slechte zijn.

Een grapje: toevallig zijn over deze wijziging van de jachtwet dezelfde mensen aan het woord van PvdA en PPR als over de nota "naar een nieuw museumbeloid". Als je - natuurlijk is het niet helemaal beleefd - de jacht als een relict zou beschouwen, kan men het op verschillende wijzen behandelen. Men kan de zaak trachten nieuw leven in te blazen en de jacht zo goed en zo kwaad mogelijk een plaats proberen te geven of men kan er korte metten mee maken. Wij kiezen in deze zaak niet voor een van deze twee extreme mogelijkheden maar voor een meer gematigde. Sommige mensen zullen dit diep betreuren.

Wat betreft de diersoorten die nu nog in de jachtwet voorkomen: er zijn er in de loop der jaren al heel wat uit verdwenen en sommige zijn in een tussenfase gekomen doordat zij in gesloten seizoenen terecht komen.

We moeten internationaal harmoniseren n.b.t. de wetgeving, zeker in Benelux-

verband. In België zijn minder soorten bejaagbaar dan hier (Bokje, Poelsnip). Kunnen ook de eekhoorn, snippen en bokjes niet uit de jachtwet verdwijnen? We hebben nogal wat moeite met de eendensoorten. We moeten niet afwachten tot een soort zeldzaam is en dat ook nog aangetoond is. We kunnen beter aangeven welke soorten dan nog wel bejaagbaar zijn. Vermoedelijk kunnen we dat wel zeggen voor Wilde Eend en bastaardeenden. Maar wat te zeggen van Pijlstaart, Tafeleend en Krakeend? Wij neigen tot het standpunt: een soort is niet bejaagbaar tenzij aangetoond is dat hij wel bejaagbaar is. In elk geval is een beleid van openingstijden erg nuttig.

Het is jammer dat de minister het niet mogelijk acht het jachtexanen met terugwerkende kracht in te voeren. Het "uitstervingsbeleid" is hier ongunstig omdat er de laatste jaren een enorme toevloed van nieuwe jagers is geweest die niet per traditie zijn opgevoed en selektief schieten.

De "veidelijkheid" dient wettelijk vastgelegd te worden, niet name wat betreft het "mazoeken". Als dat niet goed gebeurt ontstaat er kans op overbodig dierenloed. Het komt nogal eens voor dat het jachtveld slordig wordt achtergelaten.

Er dient bijzondere attentie te komen n.b.t. excessen die zich in de jacht (kunnen) voordoen. We denken daarbij aan mogelijke excessen bij drijfjacht, jacht vanaf boten, tijdelijk bijzonder hoge populaties door uitzetten van bijv. Fazanten.

We willen paal en perk gesteld hebben aan de steeds toenemende handel en praktijken n.b.t. illegaal prepareren van (zeldzame) dieren.

M.b.t. ganzen maken ook wij ons ongerust over de schade en overlast t.a.v. de landbouw. Wij hopen dat hiervoor oplossingen gevonden kunnen worden.

"Het voorbeeld van de ganzen tekent duidelijk de moeilijkheden waar men met de jacht tussendoor moet zeilen; enerzijds het natuurbeheer en anderzijds de jacht zelf".

Coppes:

Bent u van mening dat dit euvel door jacht kan worden verholpen of kan dat ook op andere manieren? Ik bedoel hier de kwestie van de ganzen.

Mevr. de Boois:

Naar mijn mening moeten wij het toch verder zoeken in een bescherming van het gebied dat ganzen op dat ogenblik verkiezen. Wij moeten daar dan schadevergoedingsregelingen voor instellen. Anderzijds zullen wij hoe dan ook een beleid t.a.v. de reservaten moeten voeren; deze moeten zo attractief mogelijk zijn voor de ganzen. Die reservaten moeten in bepaalde seizoenen gesloten zijn

voor recreanten die ganzen met kijkers willen bekijken; ook hierdoor vindt een enorme verstoring plaats. De ganzen gaan dan naar rustiger landbouwgebieden die niet het etiket hebben van "natuurgebied" wat tegenwoordig een enorme publieksaantrekkende werking heeft.

Wordt vervolgd.

W.v.Diepenbeek, Gandhistrant 33,
Hoofddorp.